MD

PODSTAWY PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW EKONOMICZNYCH

Redaktor naukowy
Aldona ANDRZEJCZAK

NICTWO
III
MICZNEJ
ANIU

109

AKADEMIA EKONOMICZNA W POZNANIU
MATERIAŁY DYDAKTYCZNE
109

PODSTAWY PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW EKONOMICZNYCH

Redaktor naukowy
Aldona ANDRZEJCZAK

Wydanie III

WYDAWNICTWO
AKADEMII
EKONOMICZNEJ
W POZNANIU

POZNAŃ 2002

13,02

Komitet Redakcyjny
Ryszard Barczyk, *Bogusław Guzik*, *Andrzej Korzeniowski*, *Zbigniew Romanow*, *Antoni Sobczak* (sekretarz), *Jan Sobiech*, *Halina Szulce* (przewodnicząca)

Projekt okładki
Magdalena Gyurkovich

Korekta
Anna Grześ

257698

BIBLIOTEKA AE W Poznaniu

© Copyright by Akademia Ekonomiczna w Poznaniu
Poznań 2001

ISSN 1427-1117
ISBN 83-88760-41-6

WYDAWNICTWO AKADEMII EKONOMICZNEJ W POZNANIU
ul. Powstańców Wielkopolskich 16, 61-895 Poznań
tel. (0-61) 854-31-54, 854-31-55, fax 854-31-59
www.wydawnictwo-ae.pl; e-mail: info@wydawnictwo-ae.pl
Adres do korespondencji: al. Niepodległości 10, 60-967 Poznań

DRUK: WYDAWNICTWO I DRUKARNIA UNI-DRUK S.C.
ul. 28 Czerwca 1956 r. 223/229, 61-485 Poznań
tel. (0-61) 831-11-86, 831-11-90, fax (0-61) 831-11-94
e-mail: unidruk@defacto.icnet.pl

K. 2002. 123/1

SPIS TREŚCI

WSTĘP (Aldona Andrzejczak) 6

I. SPOŁECZNE UMIEJĘTNOŚCI NAUCZYCIELA SZKOŁY ŚREDNIEJ (Maria Łukasiewicz) 7
Cele rozdziału 7
Wprowadzenie 7
1. Zaburzenia w percepcji i komunikacji interpersonalnej jako podstawa trudności w kontakcie nauczyciel – uczeń 8
2. Wywieranie wpływu na uczniów i egzekwowanie poleceń 15
3. Rozwiązywanie konfliktów 18
4. Nauczanie i prowadzenie wykładu 19
5. Metody doskonalenia umiejętności nauczyciela 22

Pytania i ćwiczenia 23
Literatura 24

II. INSPIROWANIE ROZWOJU UCZNIÓW (Grażyna Bartkowiak) 25
Cele rozdziału 25
Wprowadzenie 25
1. Czynniki warunkujące twórczy rozwój człowieka 25
2. Metody inspirowania uczniów i klasy szkolnej do twórczej pracy 31

Pytania i ćwiczenia 40
Literatura 41

III. OD EDUKACJI TRADYCYJNEJ DO EDUKACJI ELASTYCZNEJ (Janina Minkiewicz-Najtkowska) 43
Cele rozdziału 43
Wprowadzenie 43
1. Uczyć się aby żyć. Uczyć się aby być. Uczyć się bez granic 44
2. Pedagogiki alternatywne 47
3. Antypedagogika 53

Pytania i ćwiczenia 57
Literatura 61

IV. OGÓLNE ZASADY UCZENIA SIĘ I MOTYWACJI
(Aldona Andrzejczak) 62
Cele rozdziału 62
Wprowadzenie 62
1. Zasada motywacji 62
2. Zasada warunków wstępnych 64
3. Zasada wzorca 65
4. Zasada przystępności 65
5. Zasada różnorodności 66
6. Zasada praktyki 66
7. Zasada czasu 68
8. Zasada stopniowania 69
9. Zasada zadań 69
10. Zasada przyjemności 70

Pytania i ćwiczenia 72
Literatura 73

V. OPERACYJNE FORMUŁOWANIE CELÓW LEKCJI
(Aldona Andrzejczak) 74
Cele rozdziału 74
Wprowadzenie 74
1. Ogólne i operacyjne cele kształcenia 74
2. Składniki celu operacyjnego 76
3. Procedura operacjonalizacji 78

Pytania i ćwiczenia 87
Literatura 90

VI. NAUCZANIE POJĘĆ, ZASAD I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW (Aldona Andrzejczak) 91
Cele rozdziału 91
Wprowadzenie 91
1. Zasadnicze etapy pracy z uczniami 92
2. Nauczanie pojęć 94
3. Nauczanie zasad 98

4. Nauczanie rozwiązywania problemów 101
a - Ogólne zasady i strategie rozwiązywania problemów 102
b - Nauczanie sposobów rozwiązywania problemów 108

Pytania i ćwiczenia 112
Literatura 116

VII. ROZWAŻANIA O NAUCZYCIELU
(Aleksander Wesołowski) 117
Cele rozdziału 117
Wprowadzenie 117
1. Szkoła jako system społeczny 117
2. Rola nauczyciela w szkole 122
3. O powołaniu do zawodu nauczycielskiego 125
4. Doskonalenie się w roli człowieka i nauczyciela 126
5. O dumie zawodowej 127

Literatura 129
Dodatkowa literatura w czasopismach 129

WSTĘP

Przygotowany przez zespół pracowników i współpracowników Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego zestaw materiałów dydaktycznych przeznaczony jest dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów ekonomicznych w szkołach średnich.

Zadaniem opracowanych materiałów nie jest zastąpienie podręczników, ale uzupełnienie luki, jaka wytworzyła się pomiędzy najnowszymi publikacjami pedagogiczno - metodycznymi o charakterze ogólnym a potrzebami nauczycieli przedmiotów ekonomicznych w szkołach średnich, związanymi ze specyficznymi cechami kształcenia ekonomistów. Materiały zawierają problemy i przykłady dostosowane do programu średniej szkoły ekonomicznej. Dokonując wyboru tematyki brano pod uwagę najpilniejsze potrzeby uzupełnienia braków źródłowych w poszczególnych przedmiotach.

Publikacja służyć ma słuchaczom Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego w trakcie całych studiów, gdyż zawiera materiały przydatne na zajęciach z psychologii, pedagogiki, dydaktyki przedmiotów ekonomicznych oraz na seminarium pedagogicznym. Umieszczone na zakończenie rozdziałów pytania i ćwiczenia mogą być wykorzystane na zajęciach oraz do samodzielnego studiowania.

Autorzy liczą na to, że w trakcie wykorzystywania materiałów na zajęciach poszczególne części zostaną udoskonalone i wzbogacone dzięki opracowaniu nowych przykładów oraz sygnalizowaniu pominiętych problemów.

Poznań, wrzesień 1993 r.